

MARTINI

AZPILCVETAE
DOCTORIS NAVARRI
IVRISCONSULTORVM NOSTRAE
AETATIS CLARISSIMI ET PERSPICACISSIMI.

solertissimaeque sacrorum Canonum, & V. L. & sacra
quaestionum interpretu operum

TOMVS TERTIVS.

IN QVEM EA COMMENTARIA RELATA SVNT, QVAE
reliquis alijs sacratiora & mysterijs diuinis propiora ad salutem cuiusque, & vitam
aeternam consequendam faciunt, & ad pietatem, virorum tam
Ecclesiasticorum quam saecularium conseruandam
& promouendam non parum adiuuant.

HVIC TOMO PR. AETER ALIA PLVRIMA, INDICES QVATVOR
totius operis sunt adiuncti: Primus est locorum S. Scripturae quae maxima ex parte explicationem
suam annexam habent. Secundus est iurū Canonice locorum, quae aliquando sine aliquando
strictim sed subtiliter declarantur. Cui etiam adiuncte sunt Pont. Max. Extrava-
gantes quaedam, vel rescripta quae hic referuntur. Tertius est aliquarum
legum quae item in hoc opere exponuntur. Quartus & postremus
est Rerum & Verborum Index copiosissimus.

CATALOGVM LIBRORVM SEV COMMENTARIORVM

LVGDVNI.
SVMP TIBVS IOANNIS BAPTISTAE BVYSSON.

M. D. XCVII.

Este el libro de la Comp^a de Jto de Salamanca

CATALOGVS LIBRORVM ET COMMENTARIORVM QVI IN HOC TERTIO TOMO OPERVM Doctōris NAVARRI continentur

Enchiridium seu Manuale Confessoriorum & Pœnitentiarum, complectens resolutiones omnium penè dubiorum, quæ communiter in factis confessionibus occurrere solent, circa peccata, restitutiones, absolutiones, censuras, & irregularitates.

Quarto ab eodem dum in Romana Curia Gregorij XIII. in foro Pœnitentiariæ obsequijs inferiret recognitum, & innumeris penè locis emendatum, multisque partibus locupletatum, & nunc denuò paulò antè mortem aliquot eiusdem additionibus, ad fœl. recor. Gregorium XII. Pont. Max. ab Auctore dicatum, & demum post ipsius mortem, ad illustrissimum & Amplissimum Cardinalem Stephanum Bonueium scriptum, Incipit pag. 1.

*QVONIAM HOC ENCHIRIDIUM PER CAPITA
distinctum est. hoc etiam recensere, & quid in singulis habeatur breuiter contexere
opera pretium visum est. Prælaudatum vero numerus, quidne in
singulis ipsorum tractetur, ipse Auctor in sui operis
limine, & prima facie apposuit. Vide pag. 1.*

ELENCHVS CAPITVM

D E Contritione, prima parte sacramenti Pœnitentiæ, & attritione, & alijs ad eam pertinetibus.	Cap. 1. pag. 21.
De confessione, secunda parte Pœnitentiæ, & eius conditionibus.	cap. 2. pag. 28.
De Satisfactione, tertia parte Pœnitentiæ, occasione peccati mortalis fugienda & absolutione.	cap. 3. pag. 30.
De potestate, scientiâ, & bonitate Confessorij.	cap. 4. pag. 34.
De interrogationibus pœnitentis, & qua prudentia faciendæ.	cap. 5. pag. 36.
De peccatorum circumstantijs.	cap. 6. pag. ead.
De conseruanda fama proximi in confessione, non manifestando complices delicti.	cap. 7. pag. 41.
De sigillo confessionis.	cap. 8. pag. 41.
In quibus casibus confessio iteranda.	cap. 9. pag. 44.
Quomodo confessorius excipiet contritentem.	cap. 10. pag. 46.
De primo præcepto Decalogi. De colendo Deo, & de diligendo, & credendo in eum.	cap. 11. pag. 48.
De secundo præcepto. De non irascendo, de voto seruando, de blasphemia.	cap. 12. pag. 57.
De tertio præcepto seruandi festa.	cap. 13. pag. 71.
De quarto præcepto honorandi patrem, & matrem, & amandi proximum, uxorem, seruos, Dominos, & occasionem peccati mortalis minime danda.	cap. 14. pag. 75.
De quinto præcepto. De non occidendo, agitatione taurorum, restitutione homicidij.	cap. 15. pag. 85.
De sexto præcepto. De non machinando, restitutione pudoris, peccatis conjugum, & cæteris.	cap. 16. pag. 91.
De septimo præcepto, De non furando, de restitutione rei alienæ, contrafactibus, vlura, cambio, & similibus.	cap. 17. pag. 101.
De octauo præcepto. De non falsè testando, detractione, murmuratione, reuelatione peccati, correctione fraterna.	cap. 18. pag. 114.
De nono præcepto. De non concupiscendo uxorem proximi.	cap. 19. pag. 163.
De decimo præcepto, & consilijs Euangelicis, & iudo.	cap. 20. pag. ead.
De quinque præceptis Ecclesiæ, Misse auditione, ieiunio, soluendis decimis, annua confessione & communiōne.	cap. 21. pag. 166.
De septem sacramentis Ecclesiæ, & præsertim fusi de matrimonio, sponsalibus, dispensatione, & similibus.	cap. 22. pag. 176.
De superbia, & septem peccatis capitalibus, lege humana, simonia & alijs.	cap. 23. pag. 194.
De operibus misericordiæ, & factibus exterioribus, & defensione proximi.	cap. 24. pag. 212.
De peccatis diuersorum statuum, vt regum, iudicum, aduocatorum, testium, clericorum & aliorum multorum.	cap. 25. pag. 233.
Quomodo se gerat confessorius erga confessum, & de pœnitentiâ imponenda, & admonitio, pro volente testari.	cap. 26. pag. 233.
De censuris Ecclesiasticis, casibus reseruatjs, irregularitate, presentatione confessoriorum, regulis eorum, scientia, credulitate, dubitatione, opinione & scrupulo.	cap. 27. pag. 255.

ENCHIRIDION SIVE MANUALE CONFESSARIORVM ET POENITENTIVM

COMPLECTENS RESOLUTIONEM
omnium pene dubiorum, quae communiter in sacris confessionibus
occurrere solent circa peccata, absolutiones, restitutio-
nes, censuras, & irregularitates.

Quarto ab auctore dum viveret, in Romana Curia Gregorij XIII. in foro Poenitentiarum obsequijs
inferuiente recognitum, & innumeris penè locis emendatum, multisque locupletatum.

Et nunc datus (paulo ante mortem) auctori eiusdem additionibus auctum,

DEMVM VERO CITATIONIBVS AD MARGINEM
translatis, vti et non exemplariorum collatione, & quorundam locorum adiectione
fidelis, quam vniquam antea exeretum & auctum.

QVONIAM totus hic liber de peccatoris anima per poenitentiam à peccato
liberanda tractat, praedemus pauca, quae considerata, & perpenda facile
possint nos peccantes vrere ad agnoscendam aliquorum nostrorum erga
Deum optimam maximum ingratitudinem, imprudenciam, & impudenciam,
qua maiora minoribus, immo & mala bonis, & pessima optimis praepo-
nimus. Ea verò diximus contrahenda in decem praeludia, nihil planè, quod
non sit vtile, & necessarium fere omnibus, etiam vtrumque ius callentibus, continentia.

ELENCHVS PRAELVDIORVM

- Primum* ob oculos proponet nobis peccantibus anima nostrae dignitatem.
Secundum eius vires, & potentias sensitiuas.
Tertium, eius vires, & potentias intellectiuas.
Quartum, finem & ultimum, & beatitudinem in quam creati, & redempti sumus, & miseriam aeternam,
quam cauere debemus.
Quintum, animae passiones, & habitus, quibus in merita, vel demerita mouemur.
Sextum, animae actus humanos, quibus in aeternam beatitudinem, vel miseriam itur.
Septimum, quae sint merita, & demerita.
Octauum, membra demeriti in peccatione originale, & actuale.
Nonum, peccati actualis varia genera, & quid sit peccatum mortale: & quid veniale: & quibus notu
peccatum mortale à veniali discernatur.
Decimum poenitentiae sacramentum, & eius partes.

DE ESSENTIA ANIMAE RATIONALIS PRAELVD. I.

SUMMARIUM.

1 Anima quid sit definire. 2 Definitio genere & differentia constare debet. 3 Animam qui dicere eo peccato, aut mortale demeriti. 4 Animam vitam tantum esse in demeriti contra gl'iam. 5 Animam rationalem veram formam substantialem corpori esse. 6 Animam rationalem suam in formam creatam. 7 Gratia & operibus, & non solum fide hominem saluari. 8 Iustus sit in se, non per merita Christi, nec per illius legem penitentiam, nisi sit in se iustus. 9 Gratiam peccato non de carnis merito.	<table border="0"> <tr> <td style="vertical-align: top;"> 8 Christi anima quo tempore iusta & beata esset. 9 Mariae, iosephi, & Hieronimi anima quando iusta fuit. 10 Animam humanam imaginari periculo auctoris distinctam error. 11 Anima tota in toto corpore, & tota in quolibet eius parte. 12 Tota tota in toto corpore, & tota in quolibet eius parte. 13 Christi corpus totum in tota hostia, & totum in quolibet eius parte. 14 Animam esse non esse formam substantialem huius demeriti. 15 Intellectus huius praesens de caritate & exteriori demeriti. 16 Anima sedens esse cor, & illam in sanguine habere & reserere in intellegendum. </td> </tr> </table>	8 Christi anima quo tempore iusta & beata esset. 9 Mariae, iosephi, & Hieronimi anima quando iusta fuit. 10 Animam humanam imaginari periculo auctoris distinctam error. 11 Anima tota in toto corpore, & tota in quolibet eius parte. 12 Tota tota in toto corpore, & tota in quolibet eius parte. 13 Christi corpus totum in tota hostia, & totum in quolibet eius parte. 14 Animam esse non esse formam substantialem huius demeriti. 15 Intellectus huius praesens de caritate & exteriori demeriti. 16 Anima sedens esse cor, & illam in sanguine habere & reserere in intellegendum.
8 Christi anima quo tempore iusta & beata esset. 9 Mariae, iosephi, & Hieronimi anima quando iusta fuit. 10 Animam humanam imaginari periculo auctoris distinctam error. 11 Anima tota in toto corpore, & tota in quolibet eius parte. 12 Tota tota in toto corpore, & tota in quolibet eius parte. 13 Christi corpus totum in tota hostia, & totum in quolibet eius parte. 14 Animam esse non esse formam substantialem huius demeriti. 15 Intellectus huius praesens de caritate & exteriori demeriti. 16 Anima sedens esse cor, & illam in sanguine habere & reserere in intellegendum.		